

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 „
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héttől és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

Asszisztens és kéntratók visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Hol a többség?

Magyarországnak ismét van tehát parlamentális kormánya — de az önálló bankhoz egyetlen lépéssel sem jutottunk közelebb. Ugyanott vagyunk, a hol a mádi zsidó. Csak egy kicsit jobban belezőkkentünk a sárba.

Következik a nyár. Máskor nyaranta pihentek a honatyák, míg most a legnehezebb munka vár reájuk: az egységes többség megalkotása.

Mert ma csak névleg van többség; valójában soha annyira kétes nem volt a többség, mint ma. Így pedig nem mehetünk neki az ősznek ismét kiujuló küzdelemnek.

A szövetkezett pártok közt a szövetség kapcsa teljesen elszakadt. Ma már csak azért tartanak össze amennyire annyira, mert mindenik pártnak a miniszterei ott vannak a kormányrud mellett. A kenyszerítő szükség úgy hozta magával, hogy a kormány tagjainak együtt kell maradniuk még pár hónapig az ország érdekében. A pártok pedig nem hagyhatják cserben a vezéreiket; tehát együtt maradnak. De bizony csak kutya-macska barátság ez az együttmaradás, soha sem tudja az ember, mikor tisztelik meg egymást egy kis hajbakapással.

A függetlenségi párt a szövetség felbontása után azt hirdeti, hogy most már

egyedül ő tévén ki a többséget, a kormány reá bizandó. Ez így elméletben megáll, de a valóságban másként fest. Szeretnők tudni a függetlenségi pártnak melyik csoportja kívánja magának biztosítani a kormányhatalmat? A Kossuth-Apponyi-féle, tartalmasabb, higgadtabb, vagy a Justh-féle, a hangosabb, a szeleburdibb? Mert ne tessék azt képzelné, hogy a függetlenségi pártot a bankkérdés osztotta ketté. Nincs nézeteltérés a pártban abban a tekintetben, hogy kell-e önállóbank? Kossuth és Apponyi nem interviewoló újságírók, hanem maga a király előtt fejtették ki, hogy az önállóbank a függetlenségi párt sarkalatos programponja. Nem dicsekedhetik tehát sem Justh, sem Holló az önálló bankhoz való ragaszkodás kizárólagos szabadalmával; Kossuth és Apponyi keményebben megállották a sarat az önállóbank mellett, mint a nagy bölcsen elszeszelt híres intrika-iv minden aláírója. Ellenben Justh urék hajlandók lettek volna a szívükhöz és még inkább szájukhoz nőtt banktól akár három évre is megválni s még a Lukácsék társaságát is nyakukba fogadni, bécsi bizalmi férfiak gyanánt. Kossuthék többet tettek a bankért, mint amennyit Justhék érte beszéltek. Nem a bank választja hát el a párt két töredékét, hanem a személyi kérdés: a gyenge kaliberű, de ugorkafára jutott

apróságok irigysége és gyűlölete az igazi nagyságok iránt. Akkora a pártban az egymás iránti szeretet, hogy a két töredéknek már az ebédje is csak külön-külön esik jól. Egyik csoport itt ebédel, másik ott, aztán együttesen hangoztatják az összhangot, egyetértést. Készöntözés; minden ellenségünknek hasonló jó összhangot és egyetértést kívánok.

Bármily sajnálatos is a legkurucosabb párt házi perpatvara, az bizonyos, hogy a régi kuruc hagyományokhoz tartozik az ilyen széthuzás. És az is bizonyos, hogy a függetlenségi párt egyik töredéke sem képes önmagában többséget alkotni. Mihelyt törésre kerül a dolog, Kossuthék kénytelenek Andrásyékra és a néppártra, Justhék pedig — mivel nekik más kompanista nem marad — a nemzetiségiekre, Lukácsékra és a horvátokra támaszkodni. Meri-e állítani Justh, hogy az ő új koalíciója jobb, okosabb és hazafiasabb lesz a régivel?!

Örömmel vette tudomásul az ország, hogy a képviselőház csak a többségi elv alapján kívánja a válság megoldását. Helyes. Van három hónap, azalatt tessék ezt a többséget megcsinálni.

Az ősszel meg fog ujulni a most félbeszakított küzdelem Béccsel. Ha ebben a küzdelemben győzni akarunk, elsősorban erős, meg nem bontható többségre van szükségünk, amely egy emberként

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az életből.

Irtá: Bittó Károly.

I.)

Budapesten, a Szentháromság templomtól, a Lánchidig nagyon szép a dunaparti korzó; gyönyörű a Duna és a királyi várpalota. Mondhatom: az ország egyik legszebb sétáuja. Egy enyhe délelőtt ott végig menni, az elegáns emberi tömkelegben, igazán élvezet.

A napokban éjjel jártam arra, egy igen szép holdas éjszakában; ha szép a dunaparti korzó a délelőtti fényben, úgy ezerszer szebb a holdas éjszakai csendjében. Végig sétálva ott, más vágyam nem volt, mint lefestetni a Dunapartot, a vén Gellértet és a magyar király lakóházát, az ezüstös holdsugarakkal és az éjszakai misztikumával. Ugy fájt a lelkem, hogy nem tudtam e szép képet megörökíteni, akár magamnak, akár másoknak, mert ez igazi szépséget leírni nem lehet.

Korán reggel dolgom volt a budai irlalmasrend kórházában. Fáradtan érkeztem Pestre;

jókor feküdtem s annak köszönhetem, hogy a legkorábbi hajnalban már élvezhettem Magyarország legszebb helyén a legszebb éjszakát.

Neki támaszkodtam a Duca kol-látjának és néztem, mint fürdenek a hold sugarai, a fáradtan, csöndesen hömpölygő habokban; közben pedig jegyzeteken írtam kis könyvembe e sorokról, mikor egy rongyos, züllött alak a hátamat megérintette. Nyugodtan megfordultam és mellényzelebemből kis társamat kikapva, annak csövét a homlokának szőgezve, a legközelebről én érdeklődtem új ismerősömtől, hogy:

— Ugy-e pénzre van szüksége?

— Nem! Nem így szerzem én a pénzt. Bocsánat collega ur, ön most tévedett. Ezeket a szavakat a legnyugodtabban és valami névtelen, leírhatlan mosolylyal mondta.

— Collega ur? Tévedtem? Bocsánat? Ah! gazember, ez új fogás, bandita észjárás és egyik karját megragadva, pisztolyom a levegőbe sűtve, rendőrt kiáltottam.

— Ne gyerekeskedjék collega ur, engedje el a karomat. Én is a Dunát, az éjszakai szépséget, a holdsugarakat jöttem ide élvezni; a különbség köztünk az, hogy ön ágyból kelt

fel, én a városligeti bokrokból; ön jegyzeteket készít legközelebbi írásához, én már nem tudok írni, mert megölte a tehetségemet először a pezsgő, most a pálinka.

— Nem értem önt?

A karját elengedtem.

— Én sem értem magamat. Jöjjen sétáljunk a Lánchid felé, elmondok önnek egyet-mást az életemből. Talán még meg is írhatja. Ajándékozok egy témát, amelylyel kárpótolom az itteni háborgatásért.

Adtam neki egy szvart; azt szét bontotta, összetölte-gyúrte, bocsánatot kért, hogy a pálinka-alkoholisták más alakban élvezik a dohányt s azután szépen, nyugodtan, mesteri hanghordozással beszélt:

— A tizennyolc évet még nem töltöttem be, mikor egy fővárosi lapnak már a tárca-bírálója és a színi rovat vezetője voltam. Pedig még csak akkor végeztem magánuton a gimnázium VI. osztályát. Haj! De az már Zeüs kormányzása óta ósrégi, böics igazság, hogy némely (talán éppen Zeüs előtt kiváltságos) ember, nem az iskolában, a sokszor nagyon is darabos tanároktól, szerzi meg a kellő intelligenciát; hanem hát az csak úgy magától te-

Gyászkalapokat

gyorsan és olcsó árért lehet kapni, ugyszintén állandó nagy választék van bécsi és párisi modellekben legdivatosabb neglüzse kalapokban, ernyőkben, harisnyák és keztyükben Ugyanott kalapdiszítések és alakítások, valamint ernyők huzása és javítását elvállalja.

Ujhelyi Róza

női kalapüzletében Nagyvárad
 Rákóczi-út. Telefon 130.

veri vissza az ellenünk intézett támadásokat, amelyben szélmalom alól kikerült politikusok intrikái nem kompromittálják a vezéreket fölfelé és lefelé a legelhatározóbb pillanatokban. Inkább menjen a mai többség néhány izgága embere ellenzékbe; legalább emelni fogja a mostani Nagy György-féle ellenzék szármalasan alacson színvonalát. Jó ellenzéki vezér mindig többet használ az országnak, mint a rossz kormányparti alvezér — és beh sok alvezér van a mi kurucaink közt, a kik fővezéri hivatást éreznek fejükben motoszkálni!

Ugyan engedjenek már ezek az urak a motoszkáló gondolatoknak s legyenek legfőbb vezérek az összes Nagy Györgyök közt!

A jövő küzdelmeiben nem vehetünk részt megoszlott erővel, gyenge vezetéssel, veszekedő hadsereggel. Az ősszel áldozatokat fognak tőlünk kérni és mi közjogi haladás útjára kívánunk lépni, a mellett közeledik a választói reform megalkotásának szüksége is. Ehhez erős hadsereg kell, nem pedig fegyelmezetlen mezei hadak. Ha az országgyűlés megüzente Bécsnek, hogy a többség az ur, hát akkor tessék valahára megmutatni fölfelé is, lefelé is, hogy hol van az az erős, tömör, egyakaratu többség? Csak annak lesz tekintélye fölfelé, csak az fog vonzerőt gyakorolni lefelé.

*

Az osztrák válság. Bécsből jelentik: A hetek óta húzódozó osztrák parlamenti válságban fordulat állott be. Ismertetés, hogy az utóbbi napokban a keresztény-szocialista párt önállóan kezdett tárgyalást az obstruáló szlávokkal. Azt beszélték, hogy a keresztény-szocialisták hajlandók lettek volna a szlávoknak különös engedni azzal a titkos szándékkal, hogy így a maguk jövő kormányra jutásának útját egyenlőssék. Egyrészt a szlávok telhetetlensége azonban, másrészt a német szabadelvűek fölébredt

rem meg a vérben, a lelkében, aminek neve: modor, imponáló fellépés, tényleges született tehetség. Ez a három valami az, mit nem az iskolákban, egyetemeken tanítanak; de éppen ez a három valami az, mely nélkül bármily magas iskolákból, éretten kikerült emberek is tüskés, utszéli csalánok, kik, ha egy másik emberhez érnek, rajta hagyják felejthetetlen nyomukat.

— Egy estén szokatlan jó kedvem volt a színházban. Éreztem, tudtam, hogy most nem nézhetem a darabot nyugodtan. Pedig nem játszott az én kis Lillikém, a szintén ifju, szőke, kék szemű, ezüst hangu koloratour énekesnő, a közönség felkapott kedvence, hanem ott ült mellettem s mosolyogva hallgatta, bohémságom kellemes és találó megjegyzéseit. S ha csak egy percre is elhallgattam, már hevesen kérdezte: mit mondasz erre a hangra?

— Azt mondom, Lillikém, hogy jöjj most azonnal el én hozzám, a lakásomra; van egy kitűnő eszmém, írni akarok.

— De én akkor, ott alkalmatlan leszek.

— Éppen nem, kedvesem. Operettet írok. Neked, számodra, a te hangodhoz akarom írni; feltétlen szükségem van rád. Egyszerre akarom mindkettőnk sikerét elérni.

— Ki fogja dalaidat zenésíteni, hiszen a

gyanuja és ellenkezése meggyújtotta ezt a pakálást. Az obstruáló szlávok erre tegnap követeléseik legnagyobb részét visszavonták és csupán egyet tartottak fenn, azt tudniillik, hogy a parlament mondja ki, hogy csakis oly kormányt támogat, amely a képviselőháznak multkor a boszniai bankot illetőleg hozott határozatát valósággal végre is hajtja, illetőleg annak érvényt szerez, más szóval: a képviselőház utasítsa a kormányt arra, hogy *akadályozza meg egyáltalában a boszniai magyar bank működését.* A keresztény szocialisták és a délszlávok közt való kompromisszum zátonyra jutott. Egy órakor az összes pártértekezleteket lemondták és így most egészen bizonyos, hogy a kompromisszum tárgyalás minden vonalon megszakadt.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 10.

A képviselőház mai ülése meglepetésszerű és várakozáson felüli volt. Az ujonnan kinevezett kormányknak kellett volna bemutatkoznia ezen az ülésen, s ennek az eseménynek kellett volna kiemelkednie. Ez azonban nem történt. A kormány tagjai nem jöttek be együttesen, hanem egyenként szállingóztak be. Máskor a Ház tetszését, vagy nem tetszését szokta kifejezni most azonban csak az egy Kossuth Ferencet éltették a függetlenségi oldalon. A kormány bemutatkozása elé pedig különféle akadályok gördültek. A mentelmi bizottság jelentésénél, Novoszel Mátyás mentelmi ügyénél orkányszerű vihar tört ki. Vlád Aurél indítványa körül pedig, olyan kavargás keletkezett, amely tisztán megvilágította a parlamenti helyzetet. A ház fele Justh mellett a másik fele pedig Justh ellen tüntetett. Az ülést fel is kellett függeszteni. S most következett ismét egy hatalmas akadály a kormány bemutatkozása előtt, 20 nép és alkotmányparti képviselő ugyanis *zárt ülést* követelt, az elnök el is rendelte ezt és kiűrtette a karzatokat.

Az ülésen Justh elnököt. Elnöki előterjesztésekkel kezdte.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter: Pozsony-bécsi villamos vasutáról és egyéb helyi érdekű vasutakról szóló jelentést terjesztette elő.

zeneszerzőtől függ minden. Ő elegyíti hangozat és alkotását?

— Szívem lesz a költő, lelkem a zeneszerző, agyam a kritikés s te lész az ideál, az eszme vezérlő csillaga.

A leány feletet nem adott, forrón megszorította a kezemet és távoztunk a legszebb jelenetnél, az ismerős újságírók, színészek és színésznők finom, félre nem érthető mosolyai között.

Két hó múlva, a Népszínháznál műsoron volt a darab, egy szerdai napra volt kitűzve a premiér.

Egy tizenhét éves gyerek lánglelkének az alkotása.

Eljött az este. A sajtónak, a színészvilágnak, a közönségnek várva várt, csak nekem nem volt az, mert két hó alatt sok minden megváltozott. A darab sikerült, megelégedett volt a direktor és a közönség. Másnap az újságok magasztaltak, mint író és zeneköltőt, hogy gyermekésemben elértem lánglelkemmel a halhatatlanság útját. Majd áttért a kritika Lillikére, ki megtestesítője, élete volt az előadásnak, ki ebben a szerepében remekelt és országghírűvé tette nevét. S Lillike boldog volt, nagyon boldog, egy gazdag fővárosi, fiatal bankár karjai között, ki szintén szerepelt a

Bozoky Árpád a házszabályokhoz kér szót. Kifogásolja, hogy egész sereg interpelláció van, amire eddig nem feleltek. A képviselőnek alig van más joga, mint interpellációs joga. És ezt a leghatalmasabb jogát is megcsorbitják. Ez alkotmány és törvénysértés.

Okulicsányi László az állandó igazoló bizottság előadója tesz jelentést ezután.

Elnök: Ohaba és Bartal képviselőket osztályokba sorozza.

Héderváry Lehel a mentelmi bizottság előadója tesz jelentést és indítványozza, hogy a Házszabályok 191.§ alapján *Novoszel Mátyás mentelmi ügye azonnal intéztessék el.*

Elnök: Felteszi a kérdést, hogy beleegyeznek-e ebbe.

A Ház egyhangulag beleegyezik.

Héderváry Lehel: Előadja a képviselő esetét, akit képviselő volta dacára elővezettek állítólag azért, hogy nem tudták róla, hogy képviselő.

Felkiáltások: Dehogy.

Héderváry Lehel helyteleníti, hogy Novoszelot elítélték. A mentelmi jog megsértése nem abban van, hogy Novoszelt inflagranti letartóztatták, hanem úgy elítélték, anélkül, hogy a háztól kikérték volna. Indítványozza, hogy mondják ki a mentelmi jogsértését.

Popovics Dusán horvát képviselő magyarul terjeszti elő horvátok nézeteit a mentelmi jog megsértéséről. Kéri, hogy mondja ki a Ház, hogy Novoszel Mátyás mentelmi joga megsértett. Elfogadja a horvátok nevében a mentelmi bizottság jelentését.

Vlád Aurél: Az nem a horvátok, hanem a képviselőház ügye. Letartóztatásnak helye nem volt. Indítványt terjeszt elő, hogy mondja ki a Ház, hogy Novoszel Mátyás mentelmi joga a letartóztatás által is megsértett.

Héderváry Lehel fentartja indítványát.

A Ház a mentelmi bizottság javaslatát egyhangulag elfogadja, Vlád Aurél javaslata mellett pedig a függetlenségi párt egyrésze, a nemzetiségek és a horvátok álltak fel. Az elnök enunciólta a többséget. Erre nagy lármát tört ki. Zlinszky István ezt kiáltotta: Ez elnöki önkény! Majd egyszerre a kormánnyal szavazó Kossuthisták ellenpróbát követeltek. A bankosok erre viharosan tapsoltak és éljenztek Justhot, aki az ellenpróbát nem akarta elrendelni. Eközben egyfelől Zlinszky a padot verve tiltakozott az elnök eljárása ellen, másfelől a néppárti Hencz Károly kiabált az elnök

darab sikerében, amennyiben ő fizette ki a kosztümök árát.

Én pedig előadás után hajnalig bolyongtam a főváros utcáin. Majd fömentem kis hónapos szobámba. Tűzet raktam és egyenként bedobtam a lángokba Lillike szerelmes leveleit, egy kötet tárcámát »Lilike dalait«, azokat a hírlapokat, melyekben egekig magasztaltam és ismertté tettem a nevét... és egy esti darab eredeti kéziratát. Semmivé lett egy tizenhét éves lánglélek alkotása, összetörte azt egy tizenhét éves tui szerelmes szíve.

S aztán leültem, elővettem író tollamat, megírtam szerelmem és költészetem hatyudalát, a zongorán eljátszottam és elnékeltem. Elhagyva az éneket, a papírba, melyre utolsó dalomat írtam, belegöngyöltem író tollamat és egy mély sóhajjal, reményemmel, ambíciómmal, tehetséggemmel, mindennel, ami szép és jó volt bennem belevetettem a tűzbe...

Azután dolgoztam szablonosan, reálisan, nagyon prózai munkákat. Egy pénzintézet főkönyvelője lettem. Pezsgőztem, mámort, élvét hajhásztam; hónapokon át nem voltam józan; de azért mégsem tudtam elfelejteni eszményi hatalmas szerelmemet, azt a hatalmas lángot, mely elégette az én kedves író tollamat.

Nagyon természetes, hogy ilyen életmód

Nincs többé lábfájás

És ha ezt el akarja érni, úgy cipőszükségletét okvetlen

ARANYI-nál

a Fő-utcán szerezz be, mert az ő tőle vett cipőkben a tyuk szem és bőrkeményedés eltűnik. Telefon 512.

felé, mire Justh Henczet rendreutasította. A bankcsoport ezt is tapssal és éljen Justh! kiáltással fogadta. A miniszterek tehetetlenül ültek helyükön, a zaj mint nagyobb lett, végre Justh kipirulva, felfüggesztette az ülést.

A szünet előtt Wekerle Justhhoz ment, azt magyarázta, hogy el kellett volna rendelni az ellenpróbát. A képviselők két részre osztva vitatták, hogy kinek volt igaza.

Justh Gyula besietett az elnöki szobába, ahova csakhamar behoztak hozzá egy ívet, husz képviselő aláírásával, zárt ülést kérve. Az iven néppárti és alkotmánypárti képviselők voltak aláírva. Justh hamarosan besietett a tanácskozóterembe s elrendelte a zárt ülést, melyet tíz percnyi szünet előzött meg.

A zárt ülés.

Justh Gyula elnök megnyitja a zárt ülést. Felolvastatja husz néppárti és alkotmánypárti képviselő kérvényt, melyben a zárt ülés elrendelését kívánják.

Hentz Károly képviselő megindokolja, miért kellett a zárt ülést tartani. Indokul azt hozza fel, hogy az elnök megsértette a Hárszabályokat akkor, midőn az állítólagos kisebbség a Vlád Arél indítványa fölötti szavazásnál az ellenpróba megtartását követelte.

Justh Gyula elnök: Nem igaz! (Taps és éljenzés. A jobboldal: Abcug Justh! Le vele!) Nem hoz fel mentségül semmit, mert érzi, hogy jogosan cselekedett és nem lehet pártatlansággal vádolni. (Viharos tetszés.) Az elnöki határozatot már kimondta akkor, mikor az ellenpróba megtartását követelték. (Nagy zaj.)

Wekerle Sándor miniszterelnök szólalt fel ezután. Felszólalásában kimondotta, hogy a mentelmiügyből nem szabad pártkérdést csinálni s hogy az elnöki eljárást sem lehet utólagos kritika tárgyává tenni. Térjen a Ház tehát békésen napirendre. (Zaj.)

Elnök: Van-e még valakinek mondani-valója? Ha nincs, a zárt ülést berekesztem. (Nagy zaj.)

Az ülés újból nyilvános lesz.

Szünet után Justh Gyula újból megnyitotta az ülést.

Az indítványokat és az interpellációkat olvasták ezután fel, ami jó darab ideig eltartott.

mellett sikkasztottam és be is voltam csukva. — Onnan kikerülve, most vagyuk először józan és most emlékszem először vissza mindenre. De most megyek is, hátra hagyok még a megmaradt eszemkől egy tanácsot, talán ön hasznát veheti: ha igazán szeret valakit; ölelje, csókolja ajkát, haját; vezesse tiszta, igaz mély szerelmével, a kis fehér, illatos hálószobába; de ne írjon róla egy betűt se! Ez az én boldog, tapasztalt, igazságom.

Az elzúllott író elhagyta a sétatéri lócát, a Duna-rakpart felé tartott, zsákolni. Utána kiáltottam.

— Hiszen maga derék ember dolgozni megy! Bután mosolygott, válaszolván, hogy csak addig dolgozik míg pálinkára valót keres, hogy a véredényei telítve, legyenek alkohollal, méreggel.

A kávéházba mentem, egy lapot vettem a kezembe, ha jól emlékszem, a »Magyar Hírlap« volt. Az irodalom rovatban »Letűnt csillagok«-ról cseveget a cikkirő; íróról, kiknek kiszakadt a duzzadt vitorlájuk, kik nagy hanggal kezdtek és hirtelen elhallgattak; kuttatta a cikk az okokat, meglehetősen hamis alapon haladva; mert az alkoholnak is van a dologhoz valami köze.

Az elnök azt akarta, hogy az indítványokra nézve más alkalommal fog majd határnapot tűzni.

Filisy István ehhez nem járul hozzá. Ezek az indítványok mind sürgősek s azt célozzák, hogy a bank állíttassék fel. Am ha szept. 28-ig nem lesz ülés, akkor ezek az indítványok nem tárgyalhatók addig. Ellenindítványt tesz, hogy a Nagy György, Bozóky Árpád és Mezőfi által a bank felállítására s az általános választói jogra vonatkozó indítványa 12-én tárgyalassék.

A Ház óriási többsége azonban az elnök javaslatát fogadta el.

Az interpellációkra az ülés végén térnek át.

Most végül felállott Wekerle Sándor és benyújtotta a királyi kéziratot.

— Vajjon mit irt a király? — kíváncsiskodott Nagy György.

Csizmazia Endre felolvasta a legfelsőbb kéziratot, mely Wekerlét újból kinevezi kormányelnöknek. Az alkotmánypárt és a néppárt tapsol, szörványosan a függetlenségi párt is.

— Azért nevezte ki újból a király — kiáltott Nagy György — mert elárulta az önálló bankot.

— Csonka Gyuri hallgass! — vágott vissza egy hang óriási derűtségben.

— Csonka Gyuri! Csonka Gyuri! — hangzott mindenütt. Ez rajtad marad.

Most Csizmazia egyenkint felolvasta a miniszterek neveit s alkalom következett egy kis tüntetésre.

Előbb a néppárt tapsolt Zichy Aladár nevének említésére. Azután az alkotmány párt tapsolt és éljenzett Andrássy nevének. Legzajosabb taps Kossuth szavánál volt, mely megújult Apponyinál, felhangzott Jekellalssynál, Darányinál, Günthernél és Josipovicsnál.

Wekerle Sándor miniszterelnök szólalt ezután fel. A kibontakozást hajlandó a kormány elősegíteni, de megbízásának csak úgy tudnak megfelelni, ha alkotmányos felelősséggel ruháztatnak fel. Ha bár csak a bankkérdésben van a kormányban nézeteltérés. (Zaj. Csak? Hát a választói jog?) vagyis a politikai felelősséget ne viselhesék el s azért csak az őszig hajlandók átmenetesen megtartani állásukat s ekkor be akarják adni lemondásukat. Ezt kívánta bejelenteni. (Helyeslés.)

Bakonyi Samu konstatálja, hogy szokatlan helyzettel állanak szemben s ez megkívánja, hogy ne a szokásos módon fogadjuk a kormányt, hanem határozatot hozunk alkotmányos jogaink megvédésére. Tiltakozik az ellen, hogy a függetlenségi párt a gravámenek politikáját emelje. Ez a párt bebizonyította, hogy guvernementális párt. (Ugy van! Sok terhet vállalt ez a párt, vállalja ezután is, de csak programja megvalósításáért. Ez az általános választói jog.)

Mezőfi Vilmos: Titkos és egyenlő! (Zaj.)

Bakonyi Samu: A párt programja a gazdasági önállóság kivívása is. Ezt a koalíció is magáévá tette. Törvény is garantálja a bank különválásának lehetőségét. Citalja Kossuth szavait, hogy a kiegyező tárgyalásokban a bankkérdés érintetlenül hagyatott. A függetlenségi párt több ízben hangoztatta határozataiban, hogy az önálló nemzeti bankhoz ragaszkodik s ezentul is törhetetlenül ragaszkodik fog. (Taps.) A bankközösség fenntartása egyenesen osztrák centrális érdek. De a függetlenségi párt minden aknamunkával szemben megáll szilárdan vezérével Kossuth Ferencel. (Taps.) E nagy munkában mindenkinek részt kell vennie, aki hazafi.

Ezután a balpárt nevében Lukács Géza szólalt fel és nem veszi tudomásul a kabinet kinevezését.

Széll Kálmán örömmel látja, hogy az ország ügyei ha rövid ideig is, de biztos kezekben vannak.

Hoffmann Ottó a kabinet kinevezésében politikai tendenciát lát, mely a függetlenségi pártra kedvezőtlenül válhatik.

Molnár János a néppárt nevében a többség határozatát elfogadja.

A vitát délután megszakították, amikor a Ház kimondotta, hogy a vitát hétfőn folytatják.

Ezután az interpellációkra került a sor. Interpellációt jegyeztek be:

Halász Lajos ismertette azokat a nehézségeket, amelyekkel a városok küzdenek s annak legfőbb oka az, hogy a városok az állam helyett igen terhes és költséges állami funkciót végeznek anélkül, hogy ezért valami dotációban részesüljenek. Elismeri, hogy a jelenlegi kormány már figyelmére méltatta a városok és a tisztviselők mostoha sorsát, amikor ezen a címen a költségvetésbe fölvetett két millió koronát. Ez ugyan kezdetnek is keves, de jobb a semminél. Sürgeti ennek a két millió koronának mielőbbi felosztását. A városi ügyosztály Hartl miniszteri tanácsos vezetése mellett egybegyűjtötte a belügyminisztériumban a felosztáshoz szükséges statisztikai adatokat. A városok kongresszusa is élénk vitát rendezett a kiosztási kulcs felett, úgy hogy most már a kormány jóakarátán mulik a kérdés rendezése. Véleménye szerint a felosztáshoz, minthogy ez csak ideiglenes, ad-hoc segély, nem szükséges házhatározat, éppen azért kéri a kormányt, hogy a városok illetve városi tisztviselők részére megszavazott két millió koronát minél előbb utalványozza ki.

Mezőfy Vilmos a következő interpellációt terjesztette a földmivélsügyi, belügyi- és kereskedelemügyi miniszterhez: Van-e tudomása arról, hogy a magyar Alföld számos községben a földmivessmunkások száza, önhibájuk nélkül, az idej aratási munkálatokból kimaradtak, aratási szerződéshez nem jutottak? Minthogy pedig földmunkához nem juthatnak sehoh sem, a beköszöntő tél a legnagyobb nyomorúságot hozza családjaikra. Ha a minisztereknek arról van tudomásuk: hajlandók-e sürgősen intézkedni arról, hogy a már elhatározott olyan közkatonát nyomban végrehajtás alá vétessenek, amelyeknél elsősorban az aratási munkából kimaradt földmunkások kubikmunkát s tisztességes bunkabért kaphatnak?

A harmadik interpelláció Nagy György. Érdekes, mert tartalma Günther Antal ellen nyomul, mely ekként hangzik:

Vajjon van-e arról tudomása az igazságügyminiszter urnak, hogy a m. kir. Kuria elnöki állása több mint egy éve betöltetlen?

Van-e tudomása arról, hogy az milyen káros a legfőbb bíróság ügymenetére s közvetve egész jogszolgáltatásunkra?

Hajlandó-e egyévi indokolatlan mulasztása után haladéktalanul intézkedni, hogy az elnöki állás királyi kinevezés útján haladéktalanul betöltessék és pedig szakemberrel; arra, bírói munkásságával érdemet és jogcímet szerzett egyénnel, akinek tudása és képessége van az állással járó nagy fontosságú hivatás betöltésére?

Mit tud az igazságügyminiszter ur a hosszú halasztás mentségére felhozni?

Figyelmes,
finom női
kiszolgálás

Hideg konyha

PAIZS BÉLA
A VILÁG KÖZEPÉHEZ
BETHLEN-UTCA vendéglője és
kert-helyisége

Kőbányai sör. — Tisztán kezelt borok. — Családok részére külön lugasok.

Minden este
cigány
zene.

Kitűnő tekepálya.

Az interpellációk felett csak a hétfői ülésen fognak határozni.

Az ülés 4 órakor ért véget.

A főrendiház ülése.

A főrendiház délután 4 órakor tartott ülést. Az ülésen a kabinet kinevezését tudomásul vették. A főrendiház a legközelebbi ülését csak ősszel tartják meg.

Néhány szó a katonazenekar kérdésében.

Sztojanovits Jenő, az Országos Magyar Zenészsövetség elnöke az alábbi sorok közzétételét kérte. Kérelmének engedve, minthogy a színházról, tehát közügyről van szó, Sztojanovits levelét szószerint közöljük, fenntartv a természetesen a másik félnek, a színház igazgatójának is a nyilatkozás jogát.

Erdély Miklós színigazgató a katonazenekar alkalmazása kérdésében rosszindulatilag félre akarván vezetni a közönséget, szükségesnek tartom, hogy néhány szóban szövetségünk és a zenekar érdekében a való tényállást megvilágítsam.

Az igazgató tudja azt, hogy a katonazenekar évente 6900 koronával olcsóbb a most működő polgári zenekarnál, még a tél folyamán kérte a hadtestparancsnokságtól a katonazenekar engedélyezését. Kérelmére a város polgármestere kiállított egy hatósági bizonyítványt, mely szerint Nagyváradon polgári zenekar nincs. A polgármester ur ezen bizonyítványát — mint velem közölte — úgy értelmezte, hogy a most működő színházi zenekaron kívül nincs más polgári zenekar. Ez a körülmény azonban a bizonyítványban sajnos benn nem foglaltatik. A temesvári hadtestparancsnokság ezen bizonyítvány alapján nem engedélyezte a zenekart, hanem a szabályok értelmében annak igazolását kívánta, hogy a színigazgatónak nem áll módjában polgári zenekart bárholon is szerződteni és a katonazenekar nélkül a színház fennállása veszélyeztetve van. Ezen átiratra válaszul a polgármester arról értesítette a hadtestparancsnokságot, hogy a kívánt körülményt nem igazolhatja, mert a mai állapotok azt igazolják, hogy a színház katonazenekar nélkül jelenleg is fennáll, működik és nincs tudomása arról, hogy a polgári zenekar további fenntartása valamely elhárítatlan akadályba ütköznék. Kérdésemre a polgármester ur kijelentette, hogy a bizonyítványon és ezen nyilatkozaton kívül más bizonyítványt vagy más nyilatkozatot a parancsnokság részére ki nem adott. Ezek voltak az előzetes tárgyalások eredményei.

A temesvári hadtestparancsnok 4628 számú rendeletével azzal az indokolással engedélyezte a katonai zenekart, hogy a politikai hatóság bizonyítványa szerint Nagyváradon polgári zenekar nincs és alkalmas zenekar hiányában a színház fennállása van veszélyeztetve, továbbá, mert az igazgató egy nyilatkozatot terjesztett be, a mely szerint a jelenlegi zenekar folyó évi szeptember 1-én túl, semmi esetre sem szerződött.

Ha a polgármester ur fenti álláspontjától eltérő más bizonyítványt ki nem állított — amiben kételkedni okom nincs — mert hiszen annak kiállítása f. é. március 30-ika óta a viszonyok meg nem változtak — az esetben kétségtelen, hogy a hadtestparancsnokság egy meg nem történt nyilatkozatra és egy ki nem

adott bizonyítványra alapította sérelmes engedélyét, mert mint megállapítható, a polgármester ur nyilatkozatában épen az ellenkezőjét igazolta az engedély megadása okául felhozott tényeknek, t. i. azt, hogy a színház katonai zenekar nélkül jelenleg is fennáll, működik és a színház fennállását katonazenekar nem engedélyezése nem veszélyezteti.

De nem áll meg az az indoklás sem, hogy Erdélyi polgári zenekart továbbra semmi körülmények között szerződteni nem akarta. Folyó évi június hó 1-ső napjaiban Erdélyi igazgató Budapesten jelenlétemben személyesen állapodott meg állásközvetítőnkkel ezen zenekar további szerződtesítésének feltételeire és a megállapított feltételek alapján azzal bizta meg állásközvetítőnköt a szerződések kiállítására, hogy ezen megbízása végleges és azt sem visszavonni, sem módosítani nem fogja. A szerződéseket ki is állítottuk, azok aláírását azonban az igazgató 4 heti huzavona után, megkapta időközben a katonazenekar engedélyezését, folyó évi június hó 30-án megtagadta.

Ez a tényállás kétségtelenné teszi, hogy Erdélyi valótlan tartalmu nyilatkozatot adott be a hadtestparancsnokhoz s hogy a hadtestparancsnokság engedélyt a valóságnak meg nem felelő és a politikai hatóság által nem igazolt tényekre alapítja.

A hadügyminiszter ur, akihez a katonazenekar engedélyezése miatt panasszal járulunk és aki előtt okiratilag fogjuk igazolni, hogy Erdélyi igazgató egy város közönségét, mint a hadtestparancsnokságot rosszakaratulag félrevezette, kétségtelenül be fogja látni álláspontunk jogosságát és meg fogja vonni a katonazenekar működési engedélyt, amely a katonai szabályokkal homlokegyenest ellenkezik. Nem kételkedem benne, hogy szövetségünknek sikerülni fog 22 családnak — akiket jogtalan uton fosztottak meg kenyerüktől — a megélhetés lehetőségét Nagyváradon újra biztosítani és megakadályozni annak lehetőségét, hogy az ország egyik első városában szegényszemre katonai zenekarral szolgálják a magyar színművészetet.

Hogy katonabandával nem lehet magyar színházat megfelelően vezetni, a Nagyvárad közönsége előtt, azt hiszen ismeretes, mert 8 esztendővel ezelőtt ebben a városban történtek meg azok a ma már elfelejtett botrányok, a midőn a színházból a katonai zenekari hazafias darab előadása alkalmából szó nélkül kivéznyelték. 8 esztendővel ezelőtt ugyanezen város színiügyi bizottsága határozatilag kötelezte az igazgatót arra, hogy katonazenekar helyett polgárizenekart szerződtesse. Most hozott határozatával egy kulturális lépést tett 8 esztendővel hátrafelé.

Erdélyi szövetségünket is rosszindulatilag megvádolja azzal, hogy működésével a zenészeket terrorizálja, lehetetlen feltételeket szab, és hogy működése színigazgatóknak ártalmára van. Állításai egytől-egyik valótlanok. Szövetségünk nyolc évvel ezelőtt azért alakult, hogy a magyar zenészek anyagi és erkölcsi ügyeit elősegítse. Sikerült is rövid működése alatt kivívni azt, hogy a zenész, aki ezelőtt havi 35—40 forintért működött, ma tényleg 60—65 forint havi fizetést kap, amit egy minden előképzettség nélküli hordár is könnyen megszerez magának. A terrorral, amit Erdélyi ur a területekre rótt, azt tényleg sikerült kivinnünk, hogy mennyire lehetetlen kívánság ma 65 frt. havi fizetést kérni, azt a közönség elbíráhatja. Hogy ezzel szemben a katonazenekaroknak fizetett maximális havi 25—30 frt.

fizetés könnyebben elviselhető, azt elismerem, de a terror, amivel ebben az ügyben is valaki eljár, nem szövetségünk, hanem az igazgató részéről forgott fenn, aki titkos utakon bennünket a zenekar megrendelésével szándékosan és rosszhiszeműleg tévedésbe ejtve, a politikai hatóságot félrevezetve, a hadtestparancsnoknak valótlan adatokat bemondva és nyilatkozatokat téve, katonazenekar engedélyezését kiereszkolta.

Fogadja szerkesztő ur soraim szives közléseért köszönetem kifejezését.

Kiváló tisztelettel —

Sztojanovits Jenő

az Országos magyar zenészsövetség elnöke.

Utonálló cigánykaraván.

Hatezer korona a sátorrudban.

A kóbor cigányok az utóbbi időben nem beszéltek oly gyakran magukról, mint a múlt évben. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy ez a közveszélyes nomád nép felmondott rabló életmódjával. A legújabb cigány utonállásról belényesi tudósítónk számol be, aki egy igen érdekes történetet mond el, mely tegnapelőtt történt Hosszuaszó község határában.

Az esetről szóló tudósításunk a következő.

Add ide minden pénzedet.

Bocz Juon segyesteli lakos az alföldön járt gabonát venni. A gabona megvétele után saját szekeren hazafele indult. A tenkei járás Hosszuaszó községének határáig minden akadály nélkül jutott el Bocz. Hosszuaszó határában azonban a lassan cammogó terhelt szekérral szembe nyolc szekér cigánykaraván jött. Bocz ki akart térni a cigányok elől, azonban a cigányok úgy hajtották lovaikat, hogy Bocz szekerét körbe fogták s így nem tudott kitérni, hanem kénytelen volt megállni.

Amikor a szekér megállott a karaván férfi tagjai leugráltak a szekerekről és közrefogták Boczot.

— Add ide minden pénzedet, mert különben meghalsz.

Szólt a cigányok vezére. Bocz megijedve mutatta meg zsebeit, melyekben semmiféle pénz sem volt. A cigányok nem akartak hinni Bocznak, aki csak nagynehezen tudta megértetni velök, hogy a pénzt gabonavásárlásra fordította. Erre a cigányok Bocz szekere mentek és az azon lévő gabonát kezdték leszedni.

Az üldöző cigányok.

Amig a cigányok a szekérről pakoltak lefele Bocz egy őrizetlen pillanatban kiugrott közülök és futásnak eredt Hosszuaszó felé. A menekülő embert a cigányok üldözőbe fogták és már már elérték, amikor Bocznak eszébe jutott, hogy a bocskora szárában pisztoly van, amit előrántva háromszor lött üldözőire.

A golyók mindenike talált. Az első a legközelebb lévő üldözőnek a nyakát furta ke-

Fürdői közönség figyelmébe!

Utazókosarak, bőröndök, kalapkoferok, fürdői ajándéktárgyak, üveg- és porcellántárgyak, esernyő- és sétatokok, harisnyák, övek, női kiegészítők, nyakkendők, pénz-, szivar- és dohánytárcák, tajtékipák, gyermekjátékok állandóan alkalmi vételárért szerezhetők be.

FRISS ÉS TSA

KORONA ÉS FILLÉR BAZÁR

Nagyvárad Rákóczi-ut

Telefon 130.

resztül, a másik egy cigánynak a karját s a harmadik, egynek a lábát. Bocz ezután tovább futott s Hosszuaszó község közelében a mezőn egy kapáló emberrel találkozott, akinek a szekere lova is mellette volt. Ez az ember Bocz Juont felvette szekereére és Hosszuaszóra vitte ahol a községi bírónak jelentették fel az esetet.

A hosszuaszói község házában mintha csak előre megállapított terv szerint történt volna épen ott volt a csendőrőrzár. A csendőrök az eset hírére nyomban szekerre ültek és vágatva tértek vissza a rablás helyére. A cigányoknak már ekkor híruk sem volt. Ellenben a nyomok mindenütt kitűnő utmutatóul szolgáltak a csendőröknek.

A sátorkaró titka.

A nyomok után a csendőrök a tenkei vámíg haladtak. A vámnál egy nagy csapat cigány veszekedett a vámosossal és mindenáron keresztül akart jutni a sorompón, természetesen fizetés nélkül. Már már verekedésre is került volna a dolog, amikor megérkeztek a csendőrök. Bocz Juon a cigányok láttára olyan örömben tört ki, hogy szinte magánkívül ugrott le a szekerről és futott a cigányok közé és a szekereken kezdte keresni a tőle elrabolt holmikat.

A kutató Boczot előbb nem akarták a szekerekre engedni, azonban később nehogy talán ezzel is gyanusabbá tegyék magukat, engedték hadd szedje le a szekerekről a saját gabonáját. Bocz természetesen nem kimélt semmit és a sok rongyot, lopott tollat, vasat, szerzőmokat csak úgy röpitette le a szekerekről. A lerakodást egy ideig csak tűrte a vajda, később azonban megsokalva a dolgot, odalépett Boczhoz és öklével fejbe ütötte. Bocz, aki pakolás közben csak jobban ingerült lett, a sok lom közzé rejtett gabonájának nehéz előkeresése miatt az ütésre leugrott a szekerről és a mellette lévő ledobott sátorkarók egyikét felkapva hatalmas ütést akart mérni a vajda fejére.

A vajda azonban ügyesen félre ugrott s az ütés a kocsi kerekét érte. Bocz oly erővel sujtott, hogy a karó két fele tört. A karó törés után a karó két végéből valóságos ömlöt a 20 koronás arany. A cigányok ugyanis kifurták a sátorkarót és annak belsejébe rejtették a lopott pénzeket. A eltört sátorkaróban hatezer koronát találtak a csendőrök. A véletlen felfedezésre természetesen valamennyi sátorkarót eltördelték a csendőrök, azonban azokban egy kivételével semmit sem találtak. Abban az egyben is csak néhány ezüst koronát találtak.

Kié volt a hatezer korona?

A cigányok felfedezett titkukra nagy síránkozásra törtek ki. A sok pénz már maga elég ok arra, hogy a cigányokat letartóztassák. A csendőrök a cigányokat bekisérték a tenkei járásbíróságra, ahol nyomban kihallgatták őket. A cigányok tagadnak mindent, azonban a hatóságnak erős a gyanuja, hogy a múlt évben meggyilt egyik vidéki dúsgazdag ember kifosztóit fogták el. Annak idején a cigányok gyanu alatt is voltak, de mert nem találtak náluk semmit, szabadlábra helyezték őket. Nincs kizárva, hogy az elfogott cigányokra még igen sok bűncselekmény fog rájuk bizonyulni.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

* József főherceg doktori oklevele. A hivatalos lap tegnapi száma az alábbi királyi kéziratot közli:

„Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére megengedem, hogy a budapesti Jézset műgyetem József főherceg ur ő császári és királyi fenségét a műszaki tudományok tiszteletbeli doktorává avathassa, s részére a doktori oklevelet kiszolgáltathassa.

Kelt Bécsben, 1909. évi június 28-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Apponyi Albert s. k.

* Katonai összpontosítás. Nagy katonai összpontosítás lesz ma és holnap Hajdubárház környékén. A 4. honvéd lovas dandárhoz tartozó 2., 5. és 9. honvéd huszárezredek (debreceni, kassai és marosvásárhelyi) tartják a környéken gyakorlataikat. A marosvásárhelyi 9. honvéd huszár ezred és a debreceni 2. honvéd huszár ezred nagyváradi osztálya az éjjel Debrecenben szálltak meg és ma reggel 6 órakor indulnak Hajdubárházra, ahová ma délután fog megérkezni Nyiregyházaórol a kassai 5. honvéd huszár ezred. A vezérkar óriási gépkocsija tegnap délután érkezett Debrecenbe.

* Sikeres szigorlat. Ferdényi Kálmán a dogmatikai tudományokból dicséretes kitételéssel tett szigorlatot e hó 8-án Bécsben.

* Megakadályozott sztrájk. A mezőkeresztési járásban a bedői pusztán most kezdődött meg az aratás. Az aratási munkálatokat 65 pár végzi. A munkások között a múlt héten megjelent egy-két izgatott és a munkásokat arra bírta, hogy eddigi megálapodási szerződésüktől eltérőleg a munkaadótól természetben páronként kapják a bérüket. A munkaadó semmi esetre sem akart a munkások követelésébe belemenni, mire a munkások sztrájkba akartak lépni. Az esetről értesült dr. Frankó Endre mezőkeresztési szolgabíró, aki a helyszínen megjelenvén felvilágosította a munkásokat jogtalan követeléseik felől, mire a munkások a kötött szerződés értelmében tovább folytatták a munkát.

* Hymen. Diszes esküvő folyt le folyó hó 10 én, szombaton az olasz-i ref. replomban. Klemens Macát, Klemens Péter városi tisztviselő bájos leányát vezette oltárhoz ifj. András Gusztáv, a helybeli postás tisztikar szimpatikus fiatal tagja. Násznagyok voltak: Debreczy Imre pt. ig. pénztárnok, a tisztviselők szövetkezetének nagyrabecsült, agilis ig. elnöke, és técsi Kiss Bertalan, ny. vasuti főellenőr.

* A sarkadi bankógyárosok Több ízben megemlékeztünk már arról a nagyszabású bankó manipulációról, melynek számai Sarkadról ágaztak szét az ország majd minden részébe. A tizenhárom főszereplő közül, kik immár harmadnapja vendégei az ügyészégi bürtönöknek, egyetlen egyet, Sz. Kovács Imrénét, dr. Dukasz István ügyvéd védencét, a vizsgálóbíró a mai napon szabadlábra helyezte. A többi tizenkét vádlott azonban vizsgálati fog-

ságban maradt és az ügyészégi hajlékból megyen majd a minden ízében szenzációsnak ígérkező tárgyalásra. Hogy mily széleskörű érdeklődés kíséri ezt a monstre-bűnpört, azt leginkább Bizonyítja az is, hogy a bécsi rendőrigazgatóság a mai napon táviratban fordult a nagyváradi rendőrséghez és kimerítő részleteket kért az ügyről.

* Elsikkasztott bor. Vass István és neje korcsmárosok a nagyváradi pénztintézeteknél annyira eladósodtak, hogy az intézetek zárlatot kértek ellenük. A zárlat folytán Vass Istvánék szőlőjének múlt évi termését a zárgondnok, dr. Meer Béla szüretelte le és a bort telekkönyvi hatóság beleegyezésével Vass pincéjébe helyezték el. A bort Veisz József és tsa nagyváradi kereskedők a zárgondnok háta mögött hektoliterenként 20 koronáért megvásárolták és elszállították. A zárgondnok tegnap Weiszék ellen orgazdaság, Vassék ellen pedig sikkasztás miatt feljelentést adott be az ügyészéghoz. A vizsgálóbíró a feljelentés alapján Weiszék pincéjében kutatást tartott és ott mintegy 300 hektoliter bor készletet lefoglalt. Az illetők ellen a bünvádi eljárás folyamatban van.

* Egy delériumos merénylete. Szabonyi József budapesti hírlapíró, ki látogatásban van Nagyváradon, tegnapelőtt este 11 óra tájt feleségével, sógornőjével és két ismerősével ment haza felé a Szent László-téren. A Beöthy Ödön-utca sarkán állott Jakus Lajos ócskaárus, aki kezében egy forgó pisztolyt tartott. Jakus ocsmány szidalmakkal illette a társaságot, pisztollyal kezdte őket kergetni és az Ór-utca sarkánál közéjük lőtt. Lövése nem talált, mire Jakus az Ór-utcán át elfutott. Jakust a rendőrség tegnap letartóztatta és folyamatba tette ellene az eljárást. Megjegyzendő, hogy Jakus izgága ember, akinek már többször volt baja a rendőrséggel. Különben delériumos beteg alkoholistá.

* Megtámadt napszámos. Seres Tódor napszámos tegnapelőtt este háromnegyed tíz óra felé hazafelé tartott az Óssi pusztán levő lakására. Utközben, a Lóvásár-tér mellett Vári József, Vann Mihály vasvillával rátámadtak hátulról és leverték. Serest eszméletlen állapotban tizenegy óra felé szállították be a mentők a kórházba, ahol tegnap magához tért és ki lehetett hallgattatni. Állapota súlyos, de az orvosok véleménye szerint nem életveszélyes.

* Öngyilkossági kísérlet a rendőrségi cellában. Tegnapelőtt este a rendőrség raziát tartott, mely alkalommal ismét tekintélyes számú foglalkozás nélküli csavargót fogtak el a rendőrök. Ezek között volt Valki Ferenc is, akit már hat év óta állandóan toloncolgat a rendőrség. Valki Ferenc az újabb csavargásért 30 napi fogságot kapott. A tolonkocsi állandó alakja ugylátszik nagyon a szívére vette az újabb büntetést és a közös cellában tegnap délután amikor a fogolytársak aludtak, az alatt egyetlen ruhadarabjának egy ferencjózsef kabátnak belésőből hurkot csinált és azal az ablak vasrostélyára felakasztotta magát. Valki cselekedetét azonban még idejekorán észrevették és levágták. Az öngyilkossági kísérletet elkövető toloncot szigorú őrizet alá vették, nehogy megismétlje előbbi cselekedetét.

* Értesítés. Az egész városban elterjedt téves hírek megcáfolására van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a közel 100 év óta fenálló Wurst József cég sem

nem szűnt, sem nem ment új tulajdonos kezébe át, csupán egy kis változás történt. *Csatáry József* ur beltag kilépésével, ki a *Janky Antal* utóda *Kiss Károly* céget vette meg, az ő helyét mint beltag *Bartsch Ernő* ur foglalta el és így *Első János* megmaradt beltag urral együtt tovább vezetve az üzletet azon lesznek, hogy legjobb áruval és pontos kiszolgálással a cég régi jó hírnevét ne csak megőrizsék hanem azt még inkább növeljék és ezzel a n. é. közönség bizalmát minden tekintetben kiérdemeljék. Midőn erről a n. é. közönséget tisztelettel értesítjük ajánljuk magunkat nagybecsű pártfogásukba aláztos tisztelettel *Wurst József*.

x **Megtakarítja a fürdőzésköltségeit**, aki Biharvármegye legkellemebb és legolcsóbb nyaralóhelyén a révi *Zichy* barlanghoz kimegy. E gyönyörű természeti szépségekkel megáldott helyen most nyílt meg a kényelmes, modern 16 szobás »Luiza«-szálloda, ahol olcsó áron kitűnő ellátás kapható. Remek kirándulohelyek, a *Sebes-Körös*s partján készített jó karban tartott turista utak, külön vasutiállomás és egészséges, ózondus levegő teszik ezt a kirándulohelyet oly kellemessé, hogy aki egyszer megismeri, ide mindig visszavágyik. Kitűnő ellátásról a nagyváradai közönség előtt jól ismert *Grósz József* vendéglős gondoskodik, aki kizárólag az uradalom tisztán kezelt körösvölgyi borait méri ki.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap délután: *János vitéz*, este: *Naftalin*, *Vendrei és Tapolczay* felléptével.

Hétfő: *Osztrigás Mici*, *Vendrei és Tapolczay* felléptével.

Kedd: *Osztrigás Mici*, *Vendrey és Tapolczay* felléptével.

Szerda: *Osztrigás Mici*, *Vendrey és Tapolczay* bucsufelléptével.

Csütörtök: *Lili*.

Péntek: *Élvált asszony*.

Szombat: *Próbaházasság*, *Szirmai Imre* vendégfelléptével.

Gül-baba. Üres ház nézte végig tegnap *Gül baba* előadását. Hiába no, nyár van s ilyenkor különös szenzáció nélkül nem megy az ember színházba. A tegnapi előadásban *Mujkó* szerepét *Pápai Lajos* játszotta.

János vitéz. Az operett kedvelő közönség kedves, soha el nem koptatható darabja, a *János vitéz* kerül ma vasárnap délután a színpadra, a közönség jól ismert kedvenceivel a címszerepekben. Hogy hányadikszor kerül ma színpadra, az talán csak az isten, meg talán csak az igazgató tudja megmondani, de ez csak a közönség *János vitéz* iránti ki nem apadható szeretetéről tesz tanúságot s amely szeretettel bizonyára ma is fogadni fogja ezt a bájos hangu darabot.

MULATSÁG.

* **A hadapródiskola évváró mulatsága.** A nagyváradai hadapródiskola évváró ünnepélyét f. hó 14-én délután fél 5 órakor tartja meg. Már régóta készülnek a hadapródok erre a napra. Az idén is a szokott keretben fog lezajlani az ünnepély s a városi intelligencia színe java fog részt venni rajta. A rendezőség felkéri mindazokat, kik valami okból fogva meghívót nem kaptak s arra igényt tartanak, tekintsék magukat meghívottaknak.

IRODALOM.

☒ **A Szigligeti Társaság választmányi ülése.** A Szigligeti Társaság tisztikara és választmánya július hó 13-án kedden d. u. 5 órakor a Gazdasági és Iparbank helyiségében választmányi ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki jelentés. 2. Szigligeti Ede irodalmi működését méltató műre kitűzött pályázat feletti határozat. 3. Dr. Várady Zsigmond vál. tag indítványa a Szigligeti Ede műveinek kiadása tárgyában. 4. Mikszáth jubileum-ügye. 5. Folyó ügyek.

☒ **Élet.** A jelesen szerkesztett szépirodalmi lap 28. száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: *Connaissance*: Murealia. *Erdődi Béla*: A te szépségedről. *Csáth Géza*: *Bárka*, *Kreilig-Rosz*: A franciák Afrikában. *Nil*: El nem küldött levelek. *Zsoldos László*: *Gyógyóka*. *Adám Éva*: *Pókháló*. *Habberton Jolán*: A kapitány és barátja. *Sólyom*: A király szimbólikus jelentősége. ifj. b. *Szentkeresztly Zs*: A megtaláló és a találmány. *Lányi Viktor*: A villámvonat. *Kultura*. Az élet.

TÁVIRATOK.

Vérengzések Melillában.

Madrid, július 10. A *Heraldo* jelenteti *Melillából* tegnapi kelettel: Ma dél előtt a sziklarobbantó aknáknál foglaltoskodó öt munkást a *Szidimuza* hidjánál mórók megtámadták. Négy munkást megöltek, az ötödiket megsebesítették. A kormányzó nagyobb csapat élén üldözöbe vette a támadókat. *Melillából* égő duarukat (kis falvak) látni és puska- és ágyutüzélest hallani.

Páris, július 10. *Szigoru* fentartással közlik: *Linares* tábornok badügyminiszter a melillai kormányzótól táviratot kapott, amely szerint ez azt hiszi, hogy holnap még erősebb ellenséges tömeg fogja megtámadni.

Melilla, július 10. A tüzéség ártortyázta a mozuzai duarokat. Miután a kabilok ellent állanak és tulerőben vannak, erősítéseket küldtek ki a csapatokhoz. Azt hiszik a harc igen vad volt. *Murina* tábornok, a kiküldött csapatok vezére elfoglalta az atalajai stratégiai pontokat. A délután 5 órai utolsó jelentések szerint a nyugalom ismét helyre van állítva.

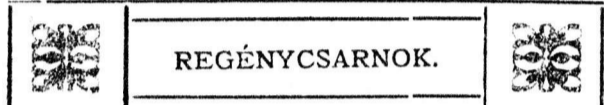
Melilla, július 10. A tegnapi harcban a spanyolok részéről 20 katonamegsebesült. Tizennyolc kabilot elfogtak. A kabilok száma 4000 volt.

Melilla, július 10. Délután 5 órakor egy tiszt és több katonaholttestét hozták ide. Egy századost, egy hadnagyot és több mint 30 katonát, akik megsebesültek, szintén ideszállították. A legutóbbi jelentések szerint *Murina* tábornok kormányzó nagyobb ellenállás nélkül elfoglalta *Xador* kazbábját. A kabilokat keményen megbüntették. Este egy második sebesült hadnagyot hoztak ide. A kabilok megsebesítették a megölt munkások holttesteit és el akarták azokat égetni, ebben azonban a csapatok odaérkezése megakadályozta őket.

KÖZGAZDASÁG.

== **Árlejtési hirdetmény.** A nagyváradai hadapródiskola növendékeinek a jövő tanév alatt szükséges élelmickek beszerzésére vonatkozólag versenytárgyalást hirdet az intézet. A versenytárgyalás f. hó 29-én lesz a hadapródiskola földszinti 3 sz. helyiségében. Bővebb értesülés ugyanott szereshető.

== **A kereskedelmi csarnok évi közgyűlése.** A Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok 1909. évi július hó 25-én, vasárnap dél előtt 10 órakor tartja saját házának dísztermében 40-41-ik évi rendes közgyűlést, amelyre a társulat rendes tagjait ezennel meghívjuk. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki jelentés a választmány 1908. évi működéséről. 2. A társulat 1908. évi zárszámadása s ezzel kapcsolatban a felső kereskedelmi iskola 1907-908. tanévi zárszámadása. 3. Visszapillantás a társulat negyvenéves múltjára. Előadja *Váradai Mór* titkár. 4. Az alapszabályok módosítása. 5. Az alapszabályok módosítása folytán szükségessé váló választások megejtése. 6. Nyolc választmányi tagnak három és egynek egy évre való választása. 7. Három számvizsgálónak választása.

REGÉNYCSARNOK.

HUSSON ORVOS.

REGÉNY

Irta: Charles Masset.

Fordította: Sz. I.

(Folytatás.)

6

Constance k. a., mert kis háztartásokban nem igen található, gyertyavilág nélkül szokott öltözködni. Felöltözve, az ágy mellett fekvő szőnyegre térdelt s elmormogta imáját. Azután kezébe vett egy régi rőtös rudat, mely ágya fejénél feküdt, és hármat kopogtatott a felső padlaton, mely szobáját *Lőrinc* kamrájától választotta el.

A gyermek még aludt és a bál pompájáról álmodott. Fölrézzenve álmából, szeméit dörzsölte, egyet nyújtózkodott s ezután megfordult s újra elaludt, midőn három ujjabb, sürgetőbb kopogás a valóság érzetere ébresztette. Álmos hangon lekiáltotta, hogy felébredt és lassan kiemelkedett az ágyból.

A hideg egészen felébredtette és — szintén világ nélkül — gyorsan az öltözködéshöz látott. Nem volt veszteni való ideje; még meg kellett tanulni a »que retrancher« egész fejezetét s egy lapot a *Selectae*-ből, mielőtt nyolc órakor a collegiumba menne. Midőn a mosdással és fésülködéssel végzett, a szürkület ólomszínre kezdte festeni a tér házhomlokzatait. Magához vette könyvcsomagját és gyorsan lesietve a lépcsői alatt recsegő falépcsőzeten, a sütőműhelybe lépett. *Husson Memmie* már két órája el volt foglalva a sütés előkészületeivel.

A kemence lángolt.

A sütő-tekőben már nem volt tészta; a kenyerek, liszttel kissé behintve, egyenkint kerek kosarakban feküdtek és a pék, hosszú molton-ujjasban, nagy bükk-lapátján ép bevetni készült a kenyereket.

— No itt vagy már te tunya, mondá válaszul *Lőrinc* jó reggelt-jére; csinos reggelt csináltál magadnak. Majd jó husvétod lesz!

A kemence nyílását nyirta-galyak világitották meg; élénk tűzök fehér, táncoló fényt vetett a kemence boltozott beisejére, hol látni lehetett, mint duzzadnak az arányosan rakott gömbölyű kenyerek.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUOSKIOS GYULA.

Egyszeri használat meggyőz mindenkit, hogy a

Gyöngy Szinzsappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy Szinzsappan

mindig egyenlő minőségben lesz előállítva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a legkiadósabb.

A Gyöngy Szinzsappan

minden háztartásban jelentékenyen megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy Szinzsappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t. Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-utca) ezenkívül a mosószappanok minden faja (debreceni, szegedi, csont, márvány, legfinomabb beretvasszappan stb.) valamint KÓKUSZZSIR, CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb mennyiség vételénél is EREDETI GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS
GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

*zel gyomor, vese, hólyag és
bélbántalmaknál oalamint
asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

Kapható **Wurst József** fűszer-
csemegé- és ásványvíz kereskedő-
sében N. Várad, Rákóczi-ut. 7. sz.

Kalap virágok

a legfinomabb kivitelben, valódi francia rózsák a legszebb színekben, valamint präparált pálmák, disznővények és menyasszonyi koszorúk **mélyen leszállított árban** kaphatók **Kapucinus-utca 5. sz. alatt.** Régi virágok festését és frissítését jutányos áron eszközli: **REICH** :: **IRMA**, művirágkészítő. ::

Alapított 1889-ben.

Alapított 1889-ben.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a
TELEFON 180. — TELEFON 180

A tisztaság kedvelők szives figyelmébe ajánlom »Emke« parquette és padlófenymázam, kerti butor festékeim mindenféle színben brundinom, butor, réz és ezüst tisztító szereim és cipőcrémem vevőimet 20 év óta elismert pontos kiszolgálásban és olcsó árban részesítem.

!! **Kérem címemre ügyelni.** !!

«Félreértések
elkerülendők.»

Gyöngyvirág Fantasie.

Csodálatosan természetes virágillat, melynek parányi érintése által fehéreműn, keztűn, levőlapiron, ruhabélésen haj vagy kézen, mivel szeszmentesen készül, elragadó finomságával kiváló tartósan használható, pecsétet nem hagy, csinos toronyalaku fadobozban

3 koronáért kizárólag

BERGER SÁNDOR

«Savoly» illatszertárában

Nagyvárad, Bémer-tér kapható.

Postai szétküldés naponta utánvétellel.

Telefon 667.

Telefon 667.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota

A L A P T Ő K E

1,000.000 korona

Elfogad betéteket.
Előlegel ad értékpapírokra.
Elfogad letéteket őrzésre.
Leszámitol váltókat.

Törlesztéses (amortisatiós)
:jelzálogkölesönöket:
engedélyez házakra és vidéki birtokokra.

«MAGYAR TAKARÉKSZÖVETKEZET»

NAGYVÁRAD.

Fekete Sas Palota, a «Magyar Bank» helyiségében.

1909. július 1-én nyílik meg a harmadik évtársulat, mely három évig tart. A belépő tag hetenkint 20 fillért fizet be egy üzletrész után.

Az első és második évtársulatban 12 000 üzletrész van jegyezve.

A három év eltelté után a tag a befizetett tőkét és a részes nyereségrészt készpénzben megkapja.

A szövetség tagjai kezes nélkül kapnak kölcsönt.

Befizetett összegük negyötöd részét bármikor kivethetik.

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, iziéses toaletteket, stb. stb.

Kitünő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó árak.

:: Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. ::

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük jó ismerőseinket, barátainkat és a t. közönséget, hogy a Torna-u. és Nagypiac-tér sarkán levő

Temesvári sörcsarnok éttermét

f. évi június hó elsején, ujjonnan átalakítva átvettük.

Többféle hegyborok. Dalmáciai édes vörös bor. Kitünő frissen csapolt sör. Kifogástalan házi konyha,

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel:

Lökösházy László és Lökösházy Béla vendéglősök.

Női kiszolgálás! Reggelig nyitva!

Abonánsok felvételnek!

Belépési felhívás

a 7-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet** minden év január és július elsején egy-egy három évig tartó új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetség célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hitel igényeit kielégíteni. Szövetségünk tehát amellyel, hogy a takarékoság ügyét szolgálja tagjainak betéteik negyötöd része erejéig kölcsönt is nyújt.

Felvételidő üzletrészenként 10 fillér s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskéjét.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket befizetési lapok útján teljesíthetik.

Szövetségünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetségünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránti intézeti helyiségünkben (Rákóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet igazgatósága.

Biró László

férfi és női divat szabó.

Párizs-utca 2. sz. Saját ház.

A nagyváradai tisztviselő fogyasztási szövetség szabója.

Telefon 832.

Telefon 832

Sarokbolthelyiségek,

és más kisebb-nagyobb

bolthelyiségek,

valamint nagy világos

műhelyek

esetleg raktárak a soutereinban

kiadóok.

A Nagyteleky- és Arany János-utca sarkán ujjonnan épült emeletes házban.

Értekezhetni INGE LIPÓT mérnöknel

Kapucinus-utca 4.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

Vas és rézbutorok

Rézdiszes vaságyak, gyermek ágyak, mosdóasztalok, sodrony ágy betétek a leg szebb kivitelben, — helyszüke miatt a legolcsóbb árban kaphatók

Kohn Adolf

vaskereskedőnél

Nagyvárad, Kossuth-u. 10.

Új üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Nagyváradon Hant Frigyes cégnél 11 évi praktízisom után épület-üvegezési és képkeretezési üzletemet Olasz, Szt. János u. 2. Grám-házban

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közönséget tartós munkámmal és szolid kiszolgálással megnyerjem. — Épület üvegezést és képkeretezést a legnagyobb pontossággal teljesíten, üveg porcellán, konyha edényeket jutányos árban szolgáltok. A n. é. közönség pártfogását kéri mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

Hirdetmény.

A Nagyváradai Áruaktár részvénytársaságot alapított alulírott pénztézetek áruaktári részvényeiket 100 koronájával aladták azon kikötéssel, hogy vevő köteles minden részvényestől — kik részvényeiket eladni akarják — a részvényeket ezen árért átvenni. Midőn ezt a t. részvényesek tudomására hoztuk, felhívjuk, hogy eladni szándékolt, üres forgatmánnyal és szelvényeivel ellátott részvényeiket e célból f. é. július 1-től f. é. aug. 1-ig alulírott pénztézetknél mutassák be.

Kelt Nagyváradon, 1909. június 26.

Biharmegyei kereskedelmi ipar- és termény hitelbank r. t. Nagyvárad takarékpénztár r. t.

Londoni kiállításon nagy arany éremmel kitüntetve.

DRAGÁN JÓZSEF

angol uri divat szabó

Nagy Sándor-u. 1. Nagyvárad. Czillér áruház mellett.

Nagyvárad-város, Biharvármegye és a szomszédos megyék előkelő uri közönségének legelőnyösebb ruha beszerzési forrása. Szakszerű kivitel. Divatlap vagy egyéni ízlés szerint. Angol, scott, Reichenbergi és bel-földi szövet különlegességek, mosó lüszter és mellény újdonságok :: :: pazar választékban. :: ::

Előnyös ruha-bérlés külföldi mintára berendezve, 2 évre szóló ruhabérlésnél az alanti ruhákat szállítom.

I. csoport negyedévi bérösszeg 80 K

- 2 tavaszi sacco öltöny
- 1 nyári divat sacco és mosó tönny
- 1 őszi vagy téli sacco öltöny
- 1 smoking vagy Ferenc József öltöny
- 1 felöltő vagy ulszter
- 1 téli kabát szövet béléssel
- 1 divat nadrág és 1 divat mellény

II. csoport negyedévi bérösszeg 120 K

- 2 tavaszi sacco öltöny
- 1 nyári divat és lüszter öltöny
- 1 őszi sacco öltöny
- 1 téli sacco öltöny
- 1 frakk vagy Ferenc József öltöny selyemmel bélelve
- 1 Jaquet vagy smoking öltöny
- 1 felöltő vagy ulszter
- 1 téli kabát selyem vagy plüssel bélelve
- 1 téli és 1 nyári divat nadrág
- 1 divat mellény

III. csoport negyedévi bérösszeg 150 K

- 2 tavaszi sacco öltöny
- 2 nyári sacco öltöny
- 1 nyári lüszter vagy mosó öltöny
- 1 őszi sacco öltöny
- 1 téli sacco öltöny
- 1 felöltő vagy ulszter
- 1 smoking vagy jaquet öltöny
- 1 frakk vagy Ferenc József öltöny
- 1 téli és 1 nyári divat nadrág
- 1 selyem és 1 divat mellény
- 1 városi bunda szörme gallér és béléssel

A III. csoport mindegyike selyemmel bélelve.

Kérdezzük meg a háziorvost!

KRONDORFI pezsgőház, borház
SÁVANYÚVIZ legjobb ital!
NYÁLKAOLDÓ ÉS HUGYHAJTÓ GYÓGYITAL.

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtségnek orvosilag ajánlva.

Pénz.

Olcso

tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Hazak, szőlők, földbirtokok

örök árban való adás-vételét vagy bérlését a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

EURÓPA

nagyszálló

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigoruan szolid családi mulatóhely. Nagyvárad legszebb — vadregényes kertje a hegy tövében. Minden este elsőrangú mozgófénykép előadás. Kizárólag saját szüretelésű borok. Frissen csapolt kőbányai sör. Estéaként cigány zene. Kifogástalan magyar konyha. Polgári árak. ::

Biró István

cipész mester

Nagyvárad, Nagyteleky-utca 38. sz.

Készít mérték után uri és női cipőket, kifogástalan szabásuakat. És egyéves önkéntes uraknak minden fegyvernemhez cipőt, csizmát előírás szerint legjutányosabban. —

Olcso árak!

Pontos munka!

A szépség!

Minden hölgynek kétségtelenül legfőbb vágya, hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját elérhesse, megragad minden alkalmat és a legképtelenebb dolgokkal kenegeti arcát. — A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg sok esetben tönkre teszi arcbőrét úgy, hogy igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melyet Gutori Földes Kelemen aradi gyógyszerész Margit-Créme-jével elért (különösen Francia- és Németországban) sok embert arra birt, hogy ezt a világhírű, ártalmatlan és az arc minden tisztatlansága (szeplő, májfolt, kiütések stb.) ellen páratlan és csodálatosan ható szert utánózzák. Természetesen, hogy ez senkinek sem sikerül, mert a Margit-Créme készítésének titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő s épen ezért, mert a titkot soha senkire sem birta, hanem minden egyes készítményt maga állít elő, a Margit-Créme mindig egyforma, annak kidolgozása a leggondosabb, tehát hatása is rögtöni és biztos. Óvakodjunk tehát arcunkat mindenféleképpen kenegetni és használjunk oly szert, melyet angol, amerikai és francia hírneves orvosok is ajánlanak, mint egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc szépségére és a szépség megőrzésére. Ez a világhírű szépség szer a Földes-féle MARGIT-CRÉME, mely már 4—5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti a szeplőket, májfoltokat, kiütéseket, bőr-átkát, mitesszert, arc- és kézvérpősséget. Az arc ideális szép, tiszta és ifjú lesz s emellett a MARGIT-CRÉM teljesen ártalmatlan.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona, Margit-szappan 70 fillér és Margit-poudor (fehér rózsás és crème színben) 1 K 20 fillér. Ezen szerek mindegyike külön is használható. A Földes-féle MARGIT-CRÉME kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárában, ahol pedig raktáron nem volna, tessék egyenesen a készítőnek így címezve írni: Földes Kelemen gyógyszerész ARAD.

Kapható NAHYVARADON: Szénássy Ferenc, Farkas István, Nagy Kormány Zoltán, Hegedűs R., Bleier József, Grósz Sándor, Hering Sándor, Leszner Alfréd, Molnár Lajos, Nyíri György, Pohl Jenő, Vadász Albert drog., Berger Sándor illatsz. — SZALONTÁN: Berkes Armin, Szabó Emil gyógyszerertárában.

TÖRELSZTÉSÉES JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKET

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozásu kölcsönöket convertál a

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölcsönkéreseknel telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükségeltetik.

**A legmegbízhatóbb arcápolószer
a seplő és májfolt ellenes**

Lilium-Krém

szappan és puder.

Ára 1—1 korona. Ára 1—1 korona

Kapható:

„Arany-Sas” gyógyszertárban
Nagyváradon, Szent László-tér.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozzuk, hogy a

Bihar Sörcsarnokunk

vezetésével megbiztuk POPOVITS SÁNDOR
kit is jóindulatu támogatásban részesíteni és
vendéglőnket és sörkimérőnket továbbra is
szíves látogatásukkal szerencsételni kegyes-
kedjenek

Kiváló tisztelettel

Krausz Béla és Társa

Üzletmegnyitás.

Alulírott a Bihar vendéglő és sörcsarnok
vezetésével megbizott, van szerencsém a n. é.
közönséget értesíteni, hogy a Bihar sörcsarnok
és étterem vezetését átvettem. Legfőbb igyeke-
zetem lesz a n. é. közönséget jó kiszolgálás
által kielégíteni.

Tisztán kezelt gyári kimérésben világos
N.-Várad sör és Szt. László gyógymaláta sör,
továbbá hamisítatlan Nagyvárad és érmelléki
borok, kitűnő magyar konyha igen mérsékelt
árak mellett a legjobb és legpontosabb kiszol-
gálás.

Kiváló tisztelettel

Popovits Sándor,
megbizott.

FORMENTHOL

Kéz- és lábizzadás ellen

a legjobb szer

Hűsít!

Szagtaanit!

Ára 80 fillér.

Kapható az »ARANYSAS«
gyógyszertárban
Nagyvárad, Szent László-tér.

Ertesítés.

Tisztelettel értesitem szíves pártfogói-
mat, hogy lakásomat Szaniszló-utca 46.
sz. alól Keskeny-utca 9. saját házamba
helyeztem át.

Kiváló tisztelettel

Kiss István építési vállalkozó
Nagyváradon.

**A Nagyvárad Hítelbank Részvény-
társaság**

Üzlet helyiségét

1909. május hó 5-én a **Szent László-
tér és Zöldfa-utca** sarkán levő **Deutsch
K. I.-féle** ház emeleti helyiségébe he-
lyezte át.

Bejárat a **Zöldfa-utcai** részen.

HOFHERR és SCHRANTZ

:: budapesti gépgyár és vasöntöde ::
bizományi raktárát átvettem
és **NAGYVÁRADON, SAS-UTCA**
:: Füchsl-palota ::

MEGNYITOTTAM.

Raktáron tartok minden kelendőbb
gépeket, ahol a n. é. gazdálkodó urak
meggyőződhetnek gépeink jóságáról.
Főtörökvésem a n. é. gazdálkodó ura-
kat a legjobb gépekkel kiszolgálni. —
Egyben kapcsolva tartok varrógépeket,
kerékpárokat, motoros kerékpárokat és
technikai cikkeket, malom berendezé-
seket, és Diesel motorokat, nyers olaj
és benzint minden nemből.

Tisztelettel **STEINER JÁNOS.**

Kecskeméthy István

étterme, sörcsarnoka, kavéháza, legszebb
kerthelyisége **NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.**

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű
:: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák
étlap szerint, vagy megállapított árak mel-
lett elfogadtatnak. ::

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak
:: mellett ::

*Egyben van szerencsém a vidéki
utazó közönség szíves figyelmét
felhívni, hogy vendég szobáimat
ujjonnan berendeztem és tisztán-
tartására különös gondot fordítok.
Ugyisint a szállóhely olcsó
ár mellett szíves rendelkezésre áll.*

*Hol szórakozunk esténként? csak is a
NEMZETI SZALLODA hívős és kel-
lemes kerthelyiségében, hol minden este
mozgófénykép előadások tartatnak ci-
gány zene mellett. Minden második
nap teljesen új műsor.*

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérlelője.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű
helybeli és vidéki közönség becses
tudomására, hogy

Nagyváradon, a Rákóczi-ut 3. sz. a.

**Weinstock-féle óra, látszer és
:: fényképező cikkek üzletet ::**

átvettem, melyben ezen áruk nagy
választékát raktáron tartom és azo-
kat jótállás mellett pontosan javítom.
Főtörökvésem, hogy a mélyen tisz-
telt közönség bizalmát kiérdemljem,
miért is becses partfogást kérve va-
gyok mély tisztelettel

PETRI ÁRPÁD

órásmester, látszerész és műszerész.
«KODAK» gépek és filmek kizáró-
lagos raktára Nagyvárad és Bihar-
megye részére. ::

Lapárusítók

férfiak és nők napi 2—4 kor.
keresetre azonnal felvétetnek.

Cím a kiadóban.

Valódi perzsa szőnye-
gek feltűnő olcsó ár-
ban árusítatnak Nagy-
Várad, Rákóczi-ut 3.

Képes levelező-lapot

csak

Benkő

*antiquariumában lehet igazán
nagy választékban kapni*

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

MINDENNEMÜ

BUTOROK

háló- ebédlő- és szalon berendezések a legszolidabb kivitelben a részlet üzlet megszüntetése folytán **legolcsóbban** vásárolhatók

Stern Vilmos

kárpitos és butorüzletében
Nagyvárad, Nagypiac-tér, (Óvári-ház)

UJ! UJ! UJ!

SPRINGER és JANOWSKY

mindennemű diszitó és butorra való
paszományok készítői

Fővárosi izlés! Olcsó árak!

Modern munka!

! Költségvetések díjtalanul !

Nagyvárad, Teleky-utca 11. sz.

Van szerencsém értesíteni az előkelő hölgyközönséget, hogy angol és francia

női divat termemben

a legújabb angol és francia modell és speciális szabás szerint készítik

modern princzesz-ruhákat

elismert szép **angol kosztümöket**, és **izléses toalett-eket** stb.

Nagy gond van fordítva arra, hogy az idej **modern divattal** haladva a legkényesebb igényeknek is megfeleljek. Számítalan elismerés. Elvem: divatfejlesztés, szolid árak.

B. meghívásra elsőrendű divatlapokkal teszem tiszteletemet, esetleg vidékre is.

Számos pártfogást kérve,

mély tisztelettel:

VALENTIN J. női szabó

Ezredévi Emlék-tér 18. sz. a.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

! Hegyi üdülőhely Nagyváradon !

Páratlan a maga nemében !

Lobermayer Ferencz

(Karger-féle)

nyári étterme és kerthelyisége

Vizvezék-utca 36. szám alatt.

A város legjobb tekepályája.

Ez évben először; meleg konyha.

Csakis Karger-féle saját termésű borok.

Pontos kiszolgálás. Cigányzene.

!! A város legárnyasabb kertje !!

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak fő halmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota.)

Tanuló felvétetik.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

1000 óra izzólámpa darabja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

mindennemű **izzólámpa különlegességek**, fényképező-lámpák, ugyancsak **legolcsóbb** áron kaphatók.

Csillárok.

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

10 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Tavaszi fűződivat 1909-re

A m. tisztelt hölgyközönség b. figyelmébe ajánlom előnyösen ismert mellfűző üzletemet, hol a fűző **párisi és bécsi** modellek szerint készül. A legkényelmesebb, a legdivatosabb fűzők kizárólag csakis

IZSÁK LIDIA

üzletében rendelhetők meg. Raktáron tartok **fűzőket** nagy választékban **3 koronától feljebb.** Fűzők alakítása és tisztítások olcsón és pontosan eszközöltetnek. Szíves meghívásra személyesen jelenek meg. Nagybecsi pártfogását kérve maradtam

Izsák Lidia

párisi és bécsi mellfűző specialista üzlete

Nagy Sándor-utca 1. sz. a.

Szolid árak! Külön próbaterem!

Pártoljuk a helyi ipart!

Tanulók felvétetnek

Telefon 491. szám

Eredeti saját gyártmányu ESSLINGENI FAREDŐNYÖK

Acéllemez görredőnyök, vasszerkezeti munkák, vasrácsok, tüzhelyek, sirkerítések, csavarárúk, épület vasalások stb.

kizárólag **Szántó Dezső** mű- és épület lakatosnál

Szent János-utca 25. szám Versenyképes árajánlattal szívesen szolgálók.

Pártoljuk a helyi ipart!

Tanulók felvétetnek.

Telefon 491. szám

APRÓHIRDETÉSEK.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Apróhirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi Dezső-utca 5. szám Telefon szám 263.

Németül játszva

megtanulni vágyók küldjék címüket a kiadóhivatalba. A világhírű Berlitz-módszer szerint mindenki németül beszélni, írni, legrövidebb idő alatt és perfektül megtanul.

Eladó ház.

Kert-utca 5 számú Bölcsőde-utca 11 számú házak olcsón eladók. Értekezni Kert-utca 5.

Shuttlewort 4 lőerejű

cséplőkészlet új 12 hétig volt üzemen 8 lőerejű teljesen javított cséplőkészlet. 8 lő erejű használt üzemből. Lozomobill eladók Kugler és Andriényi Nagyvárad.

udally Bálint

készít papi, katonai, díszmagyar, sport és mindennemű őr divat ruhákat. Lakása Sal Ferenc-u. 14 a.

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték berendező, elvállal új munkát és javításokat. Kolozsvári-utca 17.

Lakás

keresőknek ajánljuk próbálkozzanak meg a Tiszántul apróhirdetéseivel.

Legszebb

kivitelű nyomtatványokat a Szent László-nyomda készít. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca.

Elegansan

csak az járhat aki Körösi őr szabónál dolgoztat. Körözs-atca 44.

Szives

figyelmébe ajánljuk vegyi tisztító és ruhafestő intézetünket öltönyök, női ruhák, selyem blousok, batizt ruhák, függönyök stb. tökéletes és gyors tisztítására vagy festésére. Gyász esetben ruhák soronkívül festetnek feketére. A tisztított ruhák kívánatra kijavittatnak. Varg és Nagy műfestészeti és vegyszeti mosóintézete Nagyvárad, Szent János-utca 48. Üzlet: Fekete Sas épület. Passage 26-b. Gyűjtő telepek: Teleki-u. 24. sz. a. Hönig Albert. Színház-u. 4. sz. a. Székely Imre.

Fontos mindenkinek

tudni, hogy üvegezést, képrámázást legolcsóbb árban Goldberger üveg és porcellán kereskedő készít. Ugyanott egy puld eladó. Tanulók felvételnek Teleki-utca Weisz Károly-ház (Jó Lajos mellett.)

Návémérés.

Van szerencsém a nagy érdemi közönség becses tudására hozni, hogy Kossuth-utca 8 szám alatt kávémérést nyitottam. Naponta friss uradalmi tej és tejtermékek. Kis kávé 7 kr., nagy kávé 9 kr. Helybeli és vidéki lapok.

Grünfeld Jozefin

női ruhatermék Körözs-u. 17 szám alá helyezte át.

Lőrinc Lajos

kárpitos Nagyvárad Kolozsvári-utca 30. Elvállal a szakmába vágó mindennemű új munkát és javításokat.

Kauczil és Széles

műbutor asztalosok Körözs-utca 9. Jutányos árban készítenek háló és ebédlő szoba berendezéseket.

Cimbalmot

(pedálosat) keresek megvételre. Cím a kiadóba

Tanuó

felvételnek Benkő könyvkereskedőnél Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Petheő Zsigmond

mázoló lakása: Uri-utca 29. sz. Telefon szám. 875

Gazdasági gépek,

gőzmotorok, gáz, petroleum, benzín, nyersolaj, szivógáz-motorok és malomberendezések gyárilag javítottak és felszereltetnek. — Nagyvárad, Kolozsvári-u. 29-43. Debreczeni Lajos gépjavitó műhelyében.

Figyelem!!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy kertihelyiségem megnyitott. Jónás Péter vendéglős Nagyvárad-Velence pályaudvar.

„Egyetértés“

kávéház. Egész éjjel nyitva. Mindennap cigányzene. — Női kiszolgálás. Kifogástalan italok.

Három

Pallas-Lexikon, teljes 18 kötet olcsón eladó BENKŐ antikváriumban Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Fodrászterem.

Figyelműs kiszolgálás, polgári árak, havi és jegyberlet. Örenstein Izidor Szacsvai-utca 24.

Kiadó

Lukács György-u. 33. sz. 4 szobás utcai lakás előszobával mellékhelyiségekkel azonnal. Esetleg ezen ház eladó.

Eladó

egy jó karban levő gordonka 50 koronáért, ugyanott egy régi mester gordonka 200 Foronáhrt. Cím a kiadóban,

Fiatall szijgyártó

ajánlkoz uradalom, gyár vagy ipartelephez. Cím a kiadóban.

Kiadók

üzlethelyiségek újonan alakítva, fűszerkereskedőnek vagy iparosoknak alkalmas. Szt. János-u. 4.

Egy

egészen új amerikai rendszerű 4 oktávós 3 változatú harmonium olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban.

MOSKOVITS

anatomiai cipők a legjobbak.

Tanonc

felvétetik Körösi János férfi szabónál Körözs-u. 44.

Finom

cukrász sütemények, fagyalt és jegeskávé: Kovacs Endre cukrászdájában Szt. László-tér 12.

Eladó

Szigligeti-utcán a 6. sz. ház.

Kepes Elek

orvosi kötszerész és keztyűs, Nagyvárad, Sas-szál loda. (Passage.) Készíték saját műhelyében a legkomplikáltabb sérvekre kitértő sérvtököket továbbá haskötőket, gummi harisnyákat, egyenes tartókat, betegápolási cikkeket és minden e szakmába vágó munkáit a legjutányosabb árban, jótállás mellett. — Szarvasbőr-lepedőket és vánkókat, valamint mindennemű másféle szarvasbőr-munkákat is készíték a legjobb kivitelben. Kesztü tisztítást és mindennemű javítást is felvállalok. Nők és férfiak részére külön próba-terem.

Kalapok

a legjobb minőségben és a legdivatosabb formákban Reichard áruházában kaphatók.

Kiadó

Teleki-u. 440 sz. házban egy 3 szobás és egy 2 szobás utcai lakás aug. 1-re kiadó.

Bártfai cukrász.

Fő-u. Gerlicsi-ház. május 1-től kitűnő fagyaltot és jeges kávé készítenek naponta változatosan. Ugyan ott tisztán és tea vajból készült tészták és torták kaphatók darabonként 8 fillér Minden e szakba vágó megrendelést a legjutányosabban fogad ok el.

REISZ MIKSA

butorgyára

Békéscsaba.

Nagyvárad.

Kizárólag saját gyártmányu, elsőrendű békéscsabai butorok eladása

olcsó gyári árakban.

Modern vas- és rézbutor!

Rajziroda!